

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΔΕΟ34

«ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2018-2019

Οι στόχοι της οικονομικής πολιτικής

- Η πλήρης απασχόληση του εργατικού δυναμικού
- Η σταθερότητα του γενικού επιπέδου τιμών
- Η οικονομική ανάπτυξη

Η δημοσιονομική πολιτική ασκείται από την κυβέρνηση μέσω της μεταβολής των φόρων και των δημοσίων δαπανών. Οι κρατικές δαπάνες αποτελούν μέρος της συνολικής ζήτησης που προσδιορίζει το ΑΕΠ. Η δημοσιονομική πολιτική διαχωρίζεται σε επεκτατική-διασταλτική και περιοριστική-συσταλτική.

Η δημοσιονομική πολιτική έχει ένα βασικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων πολιτικών καθώς είναι βέβαιο ότι επιδρά επί της συνολικής δαπάνης. Το μειονέκτημα της είναι ότι η άσκηση της απαιτεί χρόνο και για τη λήψη των αποφάσεων και για την εκτέλεση. Η αύξηση των κρατικών δαπανών αυξάνει τη συνολική δαπάνη ενώ η αύξηση των φορών την μειώνει. Ο συνδυασμός αύξησης των δαπανών και μείωσης των φορών αυξάνει τη συνολική δαπάνη.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΕΚΤΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΣΥΣΤΑΛΤΙΚΗ	ΔΙΑΣΤΑΛΤΙΚΗ
Αύξηση Φόρων $\uparrow T$	Μείωση Φόρων $\downarrow T$
Μείωση Δημοσίων Δαπανών $\downarrow G$	Αύξηση Δημοσίων Δαπανών $\uparrow G$
Μετατόπιση της IS προς τα αριστερά	Μετατόπιση της IS προς τα δεξιά
Μετατόπιση της AD προς τα αριστερά	Μετατόπιση της AD προς τα δεξιά

Η αύξηση των κρατικών δαπανών έχει τα εξής αποτελέσματα :

Αύξηση της συνολικής δαπάνης (ζήτησης) και του εισοδήματος επί τη βάση του πολλαπλασιαστή

Η αύξηση του εισοδήματος σημαίνει ταυτόχρονη αύξηση της απασχόλησης επί τη βάση της συνάρτησης παραγωγής

Η αύξηση του εισοδήματος σημαίνει αύξηση της ζήτησης χρήματος για συναλλαγές και επομένως αύξηση του επιτοκίου.

Η αύξηση του επιτοκίου θα έχει επιπτώσεις επί των ιδιωτικών επενδύσεων οι οποίες θα μειωθούν.

Η μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων θα περιορίσει το εισόδημα και την απασχόληση και έτσι θα μετριάσει τις αρχικές επιπτώσεις της αύξησης των κρατικών δαπανών.

Η αποτελεσματικότητα της δημοσιονομικής πολιτικής εξαρτάται από την κλίση της LM

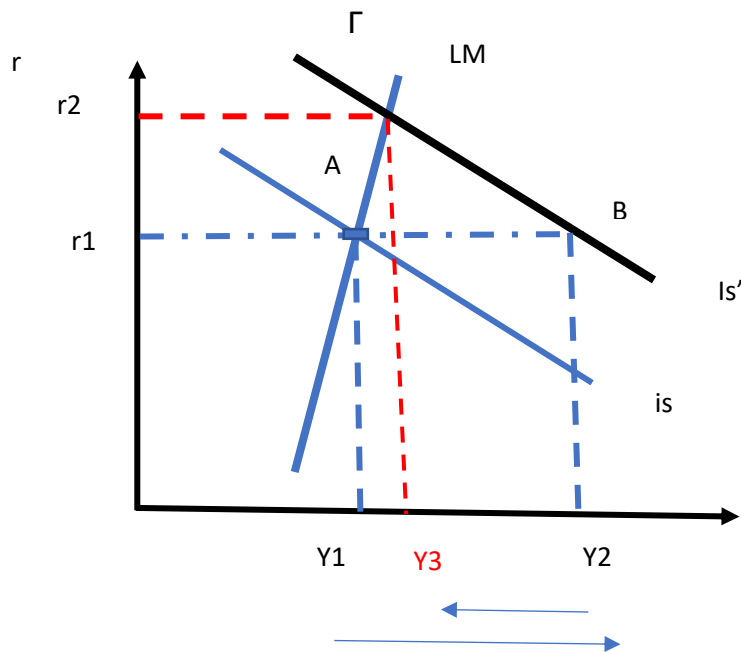
Περίπτωση 1^η: Η LM είναι πιο κάθετη

Μεγάλη κλίση $\frac{dr}{dy} = \frac{\kappa}{l}$ ή μικρή κλίση $\frac{dy}{dr} = \frac{l}{\kappa}$

Όσο μεγαλύτερο το κ τόσο πιο κάθετη η LM ΚΑΙ όσο πιο μικρό το l τόσο πιο ανελαστική .

- ❖ Όταν η ζήτηση χρήματος για κερδοσκοπία έχει μικρή ευαισθησία στο επιτόκιο έχουμε μικρή ελαστικότητα.
- ❖ Όταν η ζήτηση χρήματος για συναλλακτικούς σκοπούς έχει μεγάλη ευαισθησία στο εισόδημα έχουμε μεγάλη ελαστικότητα.

Η Αποτελεσματικότητα της δημοσιονομικής πολιτικής είναι μικρότερη όταν η LM έχει μεγαλύτερη κλίση δηλαδή όταν είναι μεγαλύτερη η ελαστικότητα της LM (Ως προς το επιτόκιο $E_{Y,r} = \frac{\Delta Y}{\Delta r} * \frac{r}{Y}$

Παρατήρηση : η αύξηση των κρατικών δαπανών οδήγησε μέσω της αύξησης του εισοδήματος σε χαμηλότερο επίπεδο ανεργίας.

Παρατήρηση : παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα της μείωσης των φόρων. Η μείωση των φόρων αυξάνει το διαθέσιμο εισόδημα και την κατανάλωση, που είναι μέρος της συνολικής ζήτησης. Η επακόλουθη αύξηση του εισοδήματος οδηγεί σε αύξηση της ζήτησης χρήματος για συναλλαγές και αύξησή του επιτοκίου και μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων. Τα αποτελέσματα αυτά θα είναι μικρότερου μεγέθους γιατί ο πολλαπλασιαστής της μείωσης των φόρων είναι μικρότερος από τον πολλαπλασιαστή της αύξησης των δαπανών.

Επεκτατική δημοσιονομική πολιτική $\uparrow G$ (ή $\downarrow T$)

- ❖ Η αύξηση του G ή η μείωση των T έχει ως αποτέλεσμα
- ❖ Μετατόπιση της IS προς τα δεξιά στη θέση IS'
- ❖ Βραχυχρόνια έχουμε $\uparrow Y$ από Y_1 σε Y_2 κατά $\Delta Y = \frac{1}{1-\beta} * \Delta G$ οπότε αύξηση της συνολικής δαπάνης (ζήτησης) και του εισοδήματος .

- ❖ Η αύξηση του εισοδήματος προκαλεί αύξηση της απασχόλησης επί τη βάσει της συνάρτησης παραγωγής.
- ❖ $\uparrow Y$ προκαλεί $\uparrow$ Ζήτηση χρήματος $\Rightarrow \uparrow M^d \Rightarrow \uparrow r \Rightarrow \downarrow I$
- ❖ $\downarrow Y$ από Y_2 σε Y_3

Περίπτωση 2^η: Η LM είναι πιο οριζόντια

Μεγάλη κλίση $\frac{dr}{dy}$ ή μικρή κλίση $\frac{dy}{dr}$

- ❖ Όταν η ζήτηση χρήματος για κερδοσκοπία έχει μεγαλύτερη ευαισθησία στο επιτόκιο έχουμε μεγάλη ελαστικότητα.
- ❖ Όταν η ζήτηση χρήματος για συναλλαγματικούς σκοπούς έχει μικρή ευαισθησία στο εισόδημα έχουμε μικρή ελαστικότητα.

❖

❖ **Επεκτατική δημοσιονομική πολιτική**

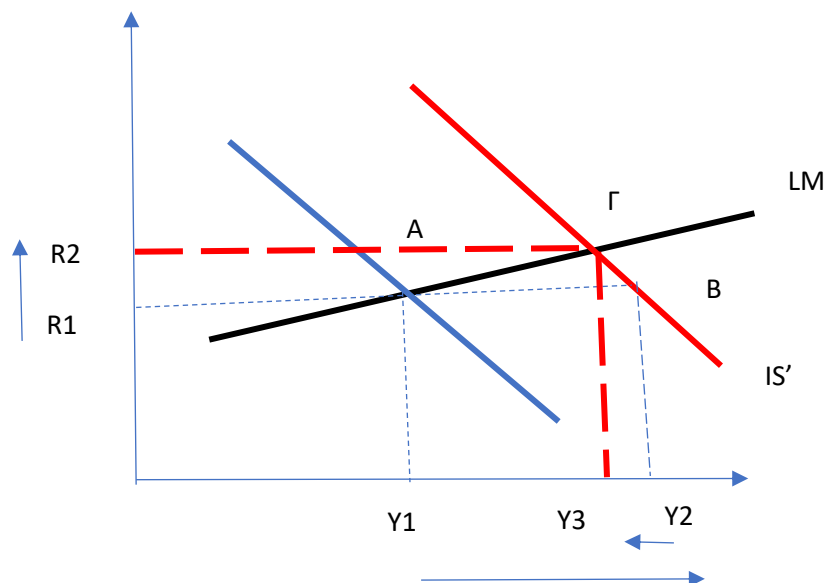
❖ $\uparrow G \Rightarrow IS$ προς τα δεξιά σε θέση IS'

❖ Βραχυχρόνια: $\uparrow Y$ από Y_1 σε Y_2 κατά $\Delta Y = \frac{1}{1-\beta} * \Delta G$

❖ $\uparrow Y \Rightarrow \uparrow M^d$ (μικρή αύξηση)

❖ $\Rightarrow \uparrow r$ (μικρή αύξηση επιτοκίου από r_1 σε r_2)

❖ $\Rightarrow \downarrow I \rightarrow \downarrow Y$ από Y_2 σε Y_3 (ΜΙΚΡΟΣ εκτοπισμός ιδιωτικών επενδύσεων)

Περίπτωση 3^η : Η LM είναι τελείως οριζόντια (απείρως ελαστική)

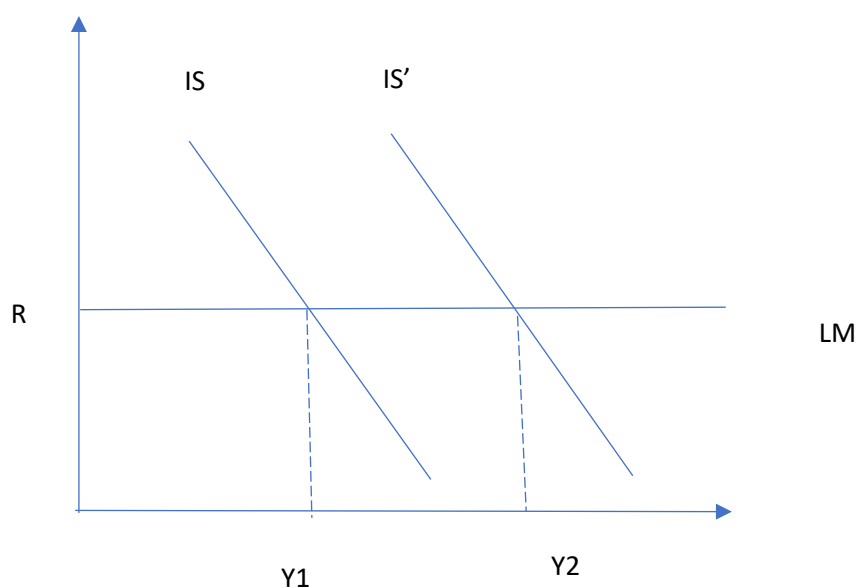
(Παγίδα Ρευστότητας)

Επεκτατική δημοσιονομική πολιτική

$\uparrow G \Rightarrow IS$ προς τα δεξιά

$$\Delta Y = \frac{1}{1 - \beta} * \Delta G$$

Δεν θα έχουμε αύξηση επιτοκίου και ούτε εκτοπισμό των ιδιωτικών επενδύσεων. Η δημοσιονομική πολιτική είναι πλήρως αποτελεσματική στην παγίδα ρευστότητας.

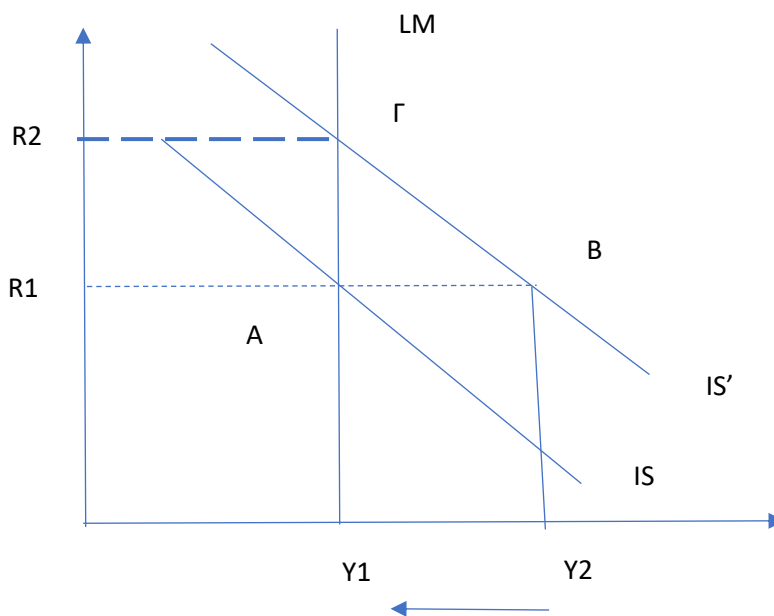

Περίπτωση 4^η : Η LM είναι τελείως κάθετη

- ❖ Η LM είναι τελείως κάθετη όταν ισχύει η ποσοτική θεωρία του χρήματος σύμφωνα με τους μονεταριστές

$$M * V = P * Y \Leftrightarrow M = \frac{P * Y}{V}$$

- ❖ Η ζήτηση χρήματος εξαρτάται μόνο από το εισόδημα και όχι από το επιτόκιο.
- ❖ Άπειρη ζήτηση χρήματος για συναλλακτικούς σκοπούς.
- ❖ Μηδενική ζήτηση χρήματος για κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Επεκτατική δημοσιονομική πολιτική

↑G → Μετατόπιση της IS προς τα δεξιά

↑Y => ↑M^d

↑r από r₁ σε r₂

Πλήρη εκτοπισμό των επενδύσεων ↓I => ↓Y στο αρχικό επίπεδο

Τελικό σημείο ισορροπίας το r

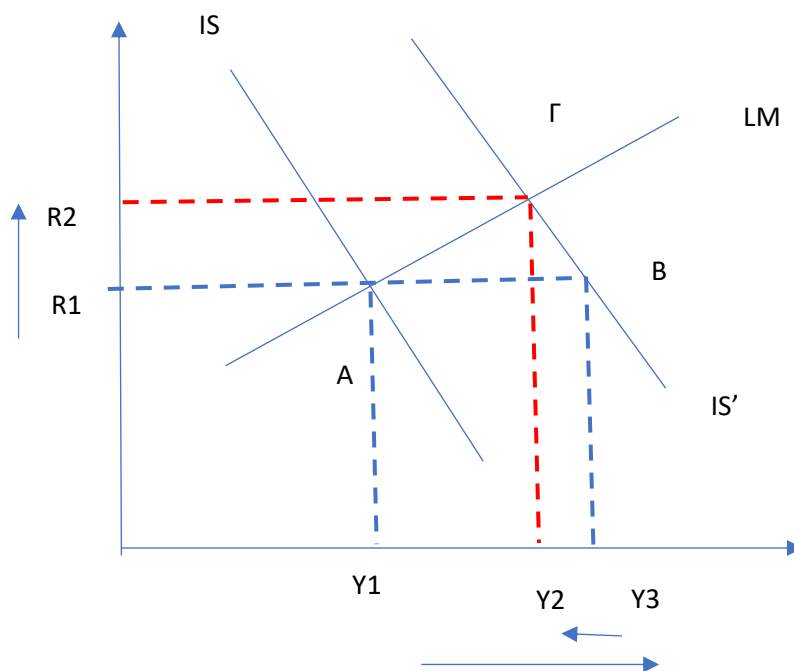
Τελείως αναποτελεσματική η δημοσιονομική πολιτική

Όσο πιο κάθετη είναι η IS τόσο πιο αποτελεσματική είναι η δημοσιονομική πολιτική. Η IS είναι πιο κάθετη (ανελαστική) όσο μικρότερη είναι η ευαισθησία ή ελαστικότητα των επενδύσεων στο επιτόκιο.

$$E_I = \frac{\frac{\Delta I}{I}}{\frac{\Delta r}{r}} = \frac{\Delta I}{I} * \frac{r}{\Delta r}$$

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΣΗ -ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΗ IS	ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΣΗ -ΕΛΑΣΤΙΚΗ IS
Όταν έχω μικρή ευαισθησία των επενδύσεων στο επιτόκιο	Όταν έχω μεγάλη ευαισθησία των επενδύσεων στο επιτόκιο
Μικρή οριακή ροπή για κατανάλωση	Μεγάλη ροπή για κατανάλωση
Μεγάλο οριακό φορολογικό συντελεστή	Μικρό φορολογικό συντελεστή

Επεκτατική δημοσιονομική πολιτική

↑G => Μετατόπιση της IS προς δεξιά

Βραχυχρόνια: ↑Y από Y₁ σε Y₂, ↑M^d

=> ↑r από r₁ σε r₂

Η πτώση των επενδύσεων είναι πολύ μικρή! ↓I => ↓r

- Όσο πιο οριζόντια (ελαστική) είναι η IS τόσο αναποτελεσματική είναι η δημοσιονομική πολιτική.

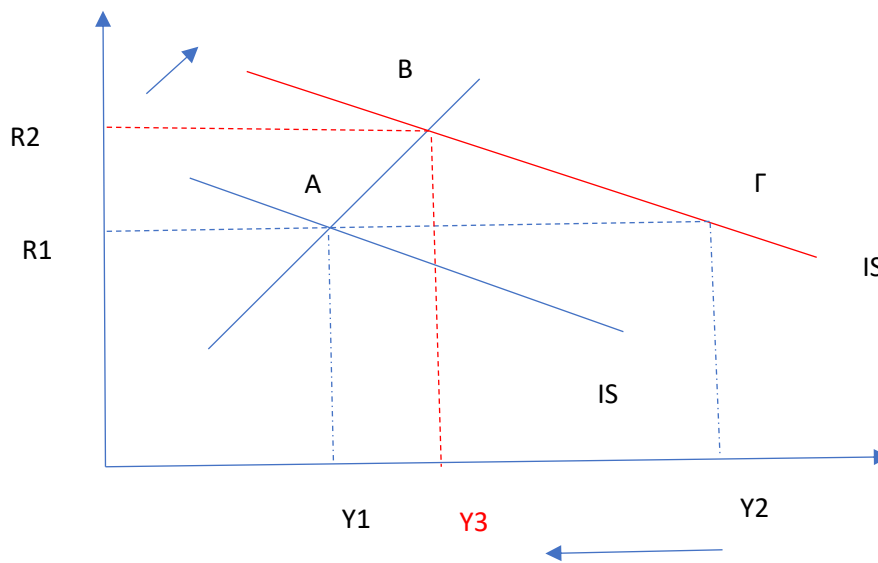
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ IS ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΠΙΟ ΕΠΙΠΕΔΗ

Επεκτατική δημοσιονομική πολιτική

$\uparrow G \Rightarrow IS$ προς τα δεξιά

Αρχική αύξηση εισοδήματος Y_1 σε Y_2

$\uparrow Y \Rightarrow \uparrow M^d \Rightarrow \uparrow r \Rightarrow \downarrow I \Rightarrow \downarrow Y$

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η Δημοσιονομική πολιτική είναι πιο αποτελεσματική όσο πιο

- μεγάλη η κλίση της LM ($\frac{dy}{dr}$)
- μικρή η κλίση της LM ($\frac{dr}{dy}$)

(μικρή η ευαισθησία της ζήτησης χρήματος στο εισόδημα και μεγάλη στο επιτόκιο)

- LM πιο οριζόντια (ελαστική)
- μικρή η κλίση της IS ($\frac{dy}{dr}$)
- μεγάλη η κλίση της IS ($\frac{dr}{dy}$)
- Η IS πιο κάθετη (ανελαστική)

Μικρή ελαστικότητα επενδύσεων στο επιτόκιο

Μικρό εκτοπισμό ιδιωτικών επενδύσεων

2. Η Δημοσιονομική πολιτική είναι αναποτελεσματική όσο πιο

- μικρή η κλίση της LM ($\frac{dy}{dr}$)
- μεγάλη η κλίση της LM ($\frac{dr}{dy}$)

(μεγάλη ευαισθησία της ζήτησης χρήματος στο εισόδημα και μικρή στο επιτόκιο)

- LM πιο κάθετη (ανελαστική)
- μεγάλη η κλίση της IS ($\frac{dy}{dr}$)
- μικρή η κλίση της IS ($\frac{dr}{dy}$)
- Η IS πιο οριζόντια (ελαστική)

Μεγάλη ελαστικότητα επενδύσεων στο επιτόκιο

Μεγάλο εκτοπισμό ιδιωτικών επενδύσεων

3. Η δημοσιονομική πολιτική είναι πλήρως αποτελεσματική στην παγίδα ρευστότητας.

(άπειρη ζήτηση χρήματος για κερδοσκοπικούς σκοπούς)

Η LM είναι τελείως ελαστική (οριζόντια)

4. Η δημοσιονομική πολιτική είναι τελείως αναποτελεσματική

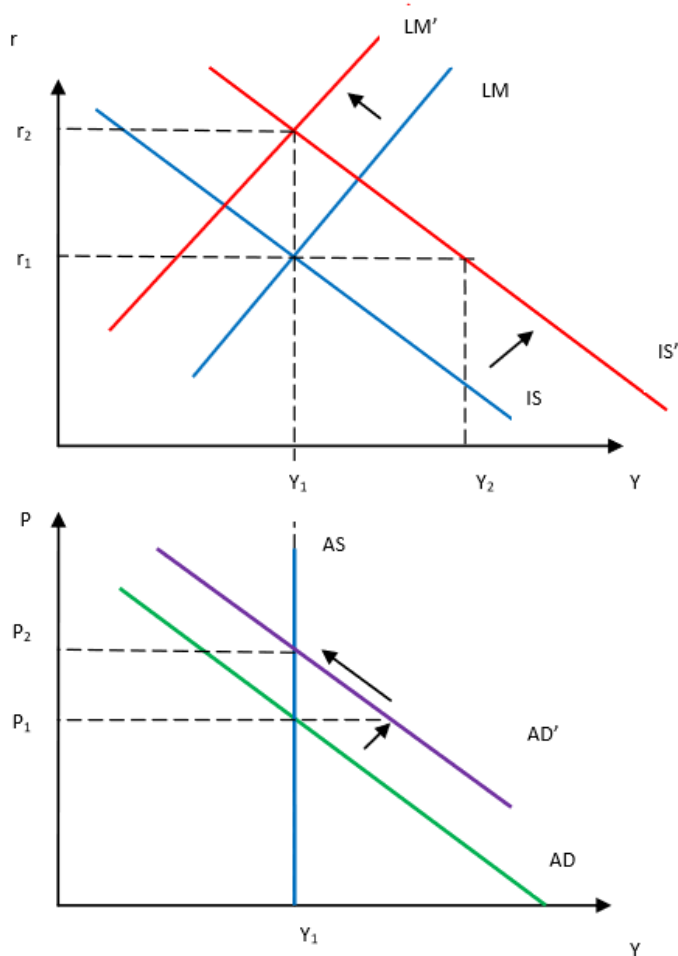
- ❖ Όταν ισχύει η ποσοτική θεωρία του χρήματος των μονεταριστών

$$M * V = M = \frac{P * Y}{V}$$

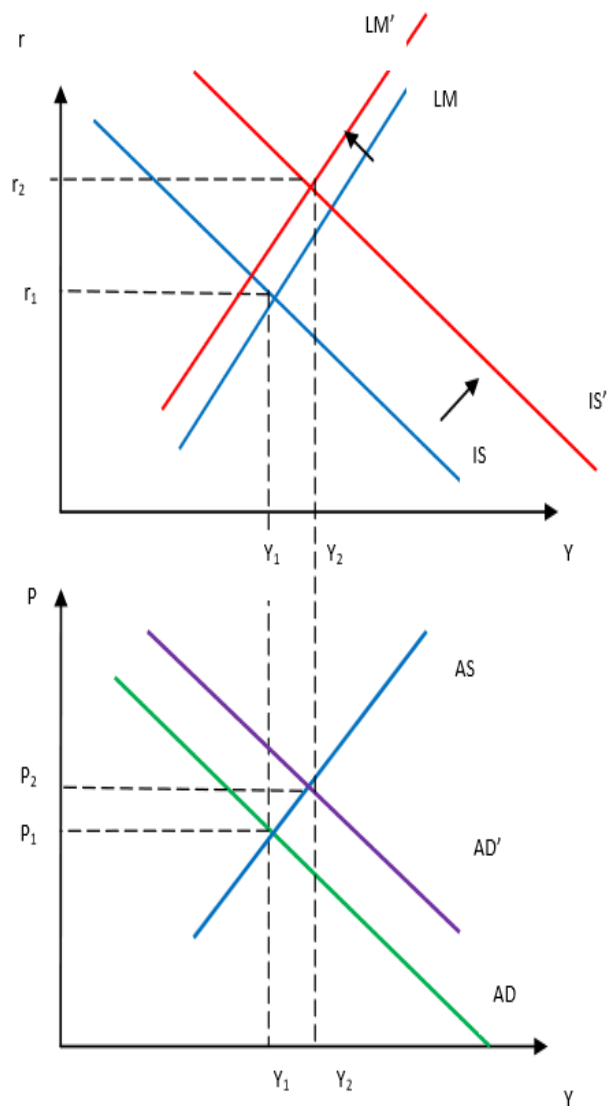
❖ Κάθετη LM

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Γνωρίζουμε ότι στη κλασσική θεωρία έχουμε πλήρη ευκαμψία μισθών και τιμών. Η συνολική προσφορά είναι καθετή στο εισόδημα πλήρους απασχόλησης. Με δεδομένο ότι η AS είναι σταθερή μια αύξηση των κρατικών δαπανών ή και μια μείωση των φορών θα έχει ως αποτέλεσμα την μετατόπιση της IS δεξιά και θα έχουμε αύξηση του εισοδήματος βραχυχρόνια. Η μετατόπιση αυτή θα γίνει και στην καμπύλη της συνολικής ζήτησης διότι όπως μετατοπίζεται η IS μετατοπίζεται και η AD. Η αύξηση αυτή θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών και κατά συνέπεια θα έχουμε μείωση της πραγματικής προσφοράς χρήματος. Η μείωση αυτή θα έχει ως επίδραση την μετατόπιση της LM προς τα αριστερά όπου το επιτόκιο αυξάνεται και το εισόδημα επανέρχεται στο αρχικό στάδιο.

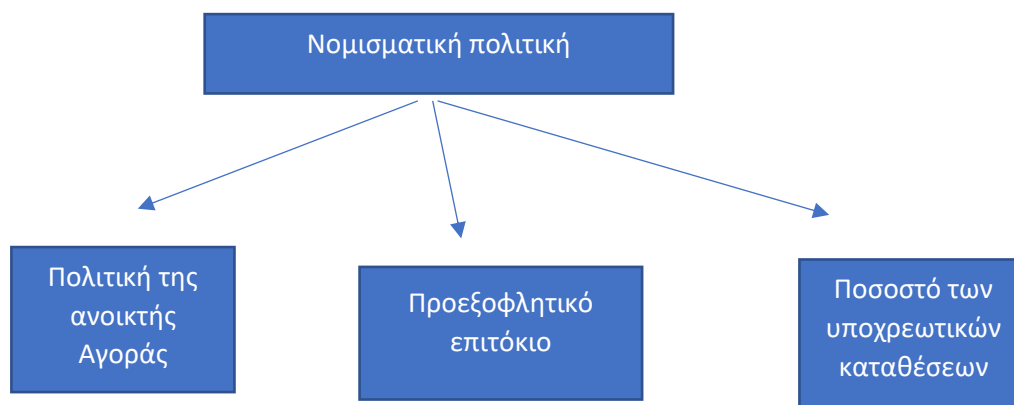
Αντίθετα στη κευνσιανή θεωρία υπάρχει ακαμψία των ονομαστικών μισθών και η καμπύλη συνολικής προσφοράς έχει θετική κλίση. εφόσον ασκηθεί επεκτατική δημοσιονομική πολιτική θα έχουμε αποτέλεσμα μετατόπιση της IS κατά συνέπεια και της AD. Με δεδομένο ότι η συνολική προσφορά θα είναι σταθερή η μετατόπιση της AD θα προκαλέσει αύξηση των τιμών και επομένως μείωση της πραγματικής προσφοράς χρήματος. επομένως η LM θα μετατοπισθεί αριστερά όπου το επιτόκιο θα αυξηθεί καθώς και το εισόδημα.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η νομισματική πολιτική ασκείται με τη μεταβολή της ποσότητας χρήματος. Τα εργαλεία της κεντρικής Τράπεζας για την άσκηση νομισματικής πολιτικής

είναι

• ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου	Μετατόπιση της προσφοράς χρήματος αριστερά
Μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου	Μετατόπιση της προσφοράς χρήματος δεξιά
Αύξηση του ποσοστού των υποχρεωτικών καταθέσεων	Μετατόπιση της προσφοράς χρήματος αριστερά
Μείωση του ποσοστού των υποχρεωτικών καταθέσεων	Μετατόπιση της προσφοράς χρήματος δεξιά
΄πολιτική ανοιχτής αγοράς Αγορά ομολόγων	Όταν αγοράζει η τράπεζα ομόλογα ΔΙΝΕΙ ΡΕΥΣΤΟ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΡΕΥΣΤΑ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΔΕΞΙΑ
πολιτική ανοιχτής αγοράς Πώληση ομολόγων	Όταν πουλά η τράπεζα ομόλογα μαζεύει ΡΕΥΣΤΟ μειώνοντας ΤΑ ΡΕΥΣΤΑ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ Αριστερά

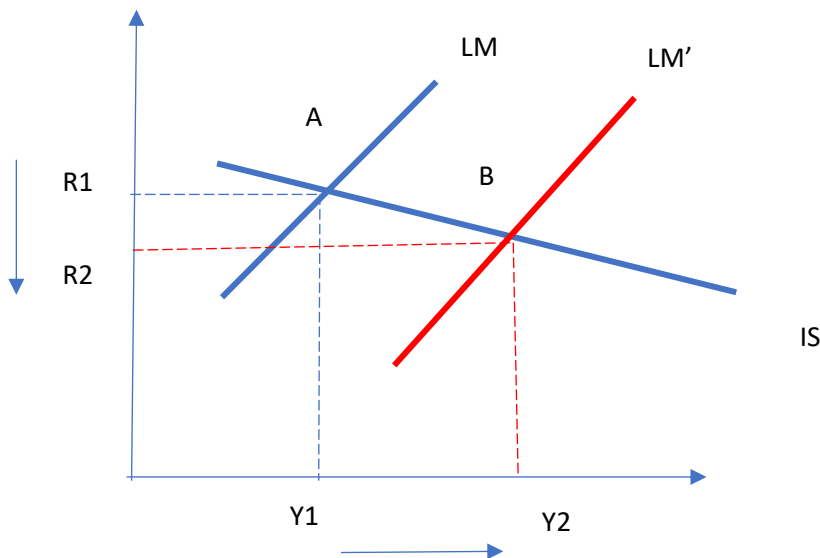
Η νομισματική πολιτική έχει ένα βασικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων πολιτικών καθώς η λήψη αποφάσεων και η εκτέλεση τους μπορεί να είναι ταχύτατη . ταυτόχρονα η νομισματική πολιτική έχει ένα μειονέκτημα το ότι δεν είναι βέβαιο οι αποφάσεις της θα έχουν άμεσα αποτελέσματα. Καθώς η μεταβολή στην προσφορά χρήματος εξαρτάται από την αντίδραση των οικονομούντων ατόμων.

Η αύξηση της ποσότητας του χρήματος θα έχει τα εξής αποτελέσματα

- Πτώση του επιτοκίου
- Η πτώση του επιτοκίου θα αυξήσει τις ιδιωτικές επενδυτικές και καταναλωτικές δαπάνες
- Η αύξηση των δαπανών θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του εισοδήματος και της απασχόλησης.
- Η αύξηση του εισοδήματος θα αυξήσει τη ζήτηση χρήματος για συναλλαγές
- Η αύξηση της ζήτησης χρήματος θα περιορίσει την πτώση του επιτοκίου και την αύξηση των επενδύσεων και του εισοδήματος

Οι αλλαγές αυτές οδηγούν σε νέο σημείο ισορροπίας με χαμηλότερο επιτόκιο και μεγαλύτερο εισόδημα .

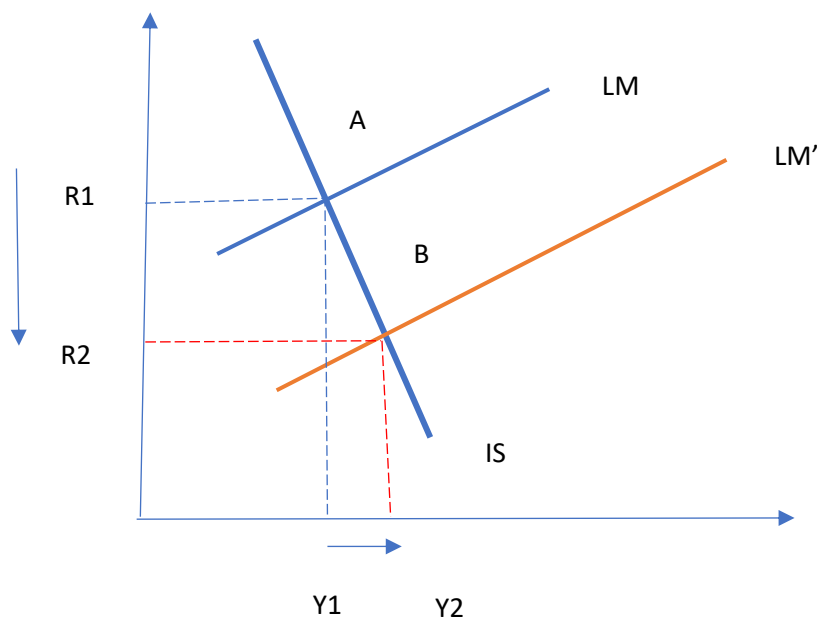
Η αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής εξαρτάται από την κλίση της Is

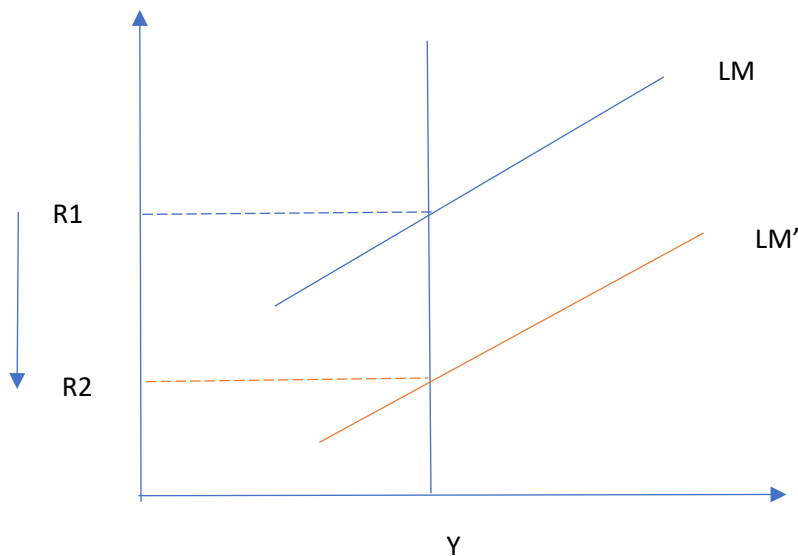
Σε αυτή την περίπτωση έχουμε αποτελεσματική τη νομισματική πολιτική

Η νομισματική πολιτική είναι αναποτελεσματική όταν είναι πιο κάθετη η IS

Δηλαδή όταν έχουμε μεγάλη κλίση $\frac{dr}{dY}$ Η Μικρή κλίση $\frac{dY}{dr}$

Η Νομισματική πολιτική είναι πλήρως αναποτελεσματική στην παγίδα ρευστότητας.

ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Η ποσοτική θεωρία του χρήματος είναι μια θεωρία προσδιορισμού του επιπέδου τιμών σύμφωνα με τη οποία το επίπεδο τιμών προσδιορίζεται από τη ποσότητα χρήματος που κυκλοφορεί στην οικονομία. Η θεωρία αυτή βασίζεται στη εξίσωση των συναλλαγών η οποία είναι

$$M * V = P * Y$$

όπου V = η ταχύτητα κυκλοφορίας του χρήματος

Το V μας πληροφορεί πόσες φορές ένα ευρώ έχει χρησιμοποιηθεί για συναλλαγές μέσα σε μια χρονική περίοδο.

Κατά συνέπεια το σύνολο των νομισματικών μονάδων που χρησιμοποιήθηκαν για συναλλαγές είναι $M * V$ (άλλη έκφραση η συνολική αξία των αγαθών που πωλούνται) και το άλλο μέρος της εξίσωσης $P * Y$ είναι το γινόμενο των προϊόντων που παρήχθησαν σε μια περίοδο επί τη τιμή αυτών των προϊόντων (η αξία των αγορών).

Άλλη έκφραση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι το γινόμενο του σταθμικού μέσου ορού όλων των τιμών και του επιπέδου της παραγωγής Y .

Βασικές υποθέσεις για την εξίσωση των συναλλαγών

Το σύνολο της παραγωγής είναι δεδομένο στο επίπεδο πλήρους απασχόλησης και η ταχύτητα κυκλοφορίας είναι βραχυχρόνια σταθερή, διότι προσδιορίζεται από παράγοντες που δεν αλλάζουν γρηγορά.

$$M * V = P * Y \Leftrightarrow P = \frac{V * M}{Y}$$

SOS ΕΠΟΜΕΝΩΣ

Αν η ποσότητα του χρήματος αυξηθεί (μειωθεί) κατά ένα ποσοστό, κατά το ίδιο ποσοστό θα αυξηθεί (μειωθεί) και το επίπεδο τιμών.

ΣΟΣ αν V και Y σταθερά διπλάσιο M σημαίνει διπλάσιο P

ΚΕΥΝΣΙΑΝΙΣΜΟΣ VS ΜΟΝΕΤΑΡΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με τον Keynes το οικονομικό σύστημα μπορεί να βρεθεί σε θέση ισορροπίας που να μην αντιστοιχεί σε πλήρη απασχόληση.

Η ανεργία συνυπάρχει με την ισορροπία. Δεν υπάρχουν αυτόματοι μηχανισμοί που να έχουν ως αποτέλεσμα την απορρόφηση της ανεργίας σε βραχυχρόνια περίοδο.

Η έλλειψη αυτομάτου μηχανισμού αποκατάστασης της πλήρους απασχόλησης επιβάλλει μέτρα από τη κυβέρνηση (παρέμβαση του κράτους) με δημοσιονομική ή νομισματική πολιτική ή ταυτόχρονα και τις δυο. τέτοια μέτρα είναι αύξηση του G ή μείωση του T και αύξηση της ποσότητας χρήματος ώστε να μειωθεί το επιτόκιο και να προκαλέσει αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων.

Αντίθετα, οι μονεταριστές (Friedman) ισχυρίζονται ότι το οικονομικό σύστημα διαθέτει μηχανισμούς οι οποίοι μακροχρόνια θα επιφέρουν προσαρμογή ώστε να έχουμε ισορροπία με πλήρη απασχόληση. Η αδυναμία απορρόφησης της ανεργίας οφείλεται στον κρατικό παρεμβατισμό

Οι μονεταριστές πιστεύουν ότι η ποσότητα χρήματος επηρεάζει το επίπεδο τιμών. Βραχυχρόνια έχει επίδραση η μεταβολή της ποσότητας χρήματος επι των πραγματικών μεγεθών όπως το εισόδημα και η απασχόληση αλλά μακροχρόνια η επίδραση αυτή είναι επι των ονομαστικών μεγεθών. Έτσι η πρόταση που διατυπώνεται είναι η αύξηση της ποσότητας χρήματος θα πρέπει να συνοδεύεται κατά το ίδιο ποσοστό που αυξάνεται και το εισόδημα καθώς θα επέρχεται σταθερότητα του γενικού επιπέδου τιμών που είναι η επιδίωξη της νομισματικής πολιτικής. Αυτό διαφαίνεται στις σταθεροποιητικές τάσεις επι του επιτοκίου .

Αν το εισόδημα αυξάνεται θα αυξάνεται η ζήτηση χρήματος για συναλλαγές και επομένως το επιτόκιο οι οποίες δεν θα πραγματοποιούνται επειδή θα αυξάνεται η προσφορά χρήματος μέσω της ποσότητας του χρήματος M

Συμπέρασμα

Οι κενυσιανοί δέχονται δυσκολία προσαρμογής της οικονομίας σε ισορροπία πλήρους απασχόλησης και προτείνουν μέτρα δημοσιονομικής και νομισματικής προσαρμογής

Οι μονεταριστές δέχονται ότι η οικονομία διαθέτει μηχανισμούς αυτόματης προσαρμογής και προτείνουν νομισματική πολιτική αύξησης της ποσότητας του χρήματος με τη ίδια αναλογία όπως η αύξηση του εισοδήματος.

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Οι Φόροι και οι Δαπάνες συνδέονται.

Η κυβέρνηση δεν ασκεί κατά βάσει παραγωγική δραστηριότητα και οι εισπράξεις της προέρχονται από φόρους.

Έχει επίσης μεγάλη ευχέρεια να δανείζεται λόγω του μεγέθους του.

Δανεισμός για πρώτη φορά

$$T_1 = G_1 + D_1 \Leftrightarrow G_1 - T_1 = D_1$$

όπου $D_1 = \text{χρεος}$ καθώς το έλλειμμά του προϋπολογισμού καλύπτεται με δανεισμό.

Κατά την επόμενη περίοδο η κυβέρνηση θα πρέπει να πληρώσει και τους τόκους του δάνειου και να εξοφλήσει το δάνειο ή να πληρώσει τους τόκους και να ανανεώσει το δάνειο.

$$T_2 = G_2 + rD_1 + D_1$$

όπου rD_1 τοκοί του δανείου της προηγούμενης περιόδου

η πολιτική των φορών και των δαπανών της πρώτης περιόδου επηρεάζει τις αποφάσεις της επομένης περιόδου.

Αν η κυβέρνηση επιλέξει να πληρώσει τόκους χωρίς να εξοφλήσει το δάνειο τότε :

Θα πληρώνει τόκους και τις επόμενες περιόδους μέχρι να εξοφλήσει το δάνειο τότε ο προϋπολογισμός θα είναι :

$$T'_2 = G'_2 + rD_1 \text{ και θα δημιουργηθεί χρέος } D_1$$

Δεύτερη περίπτωση

Η κυβέρνηση δεν θέλει να αυξήσει τους φόρους για να πληρώσει τους τόκους και θέλει να κρατήσει φόρους και δαπάνες στο αρχικό επίπεδο

Τότε το $rD_1 = D_2$ ΟΠΟΥ D_2 νέο δάνειο

Συμπέρασμα δημόσιο χρέος $D_1 + D_2$

Αυτό δημιουργεί την ανάγκη για πληρωμή περισσότερων τόκων

$r(D_1 + D_2)$ εφόσον το επιτόκιο παραμένει σταθερό και επομένως δημιουργείται εισοδηματικός περιορισμός στο κράτος γιατί δημιουργούνται ελλείμματα στο προϋπολογισμό και οι κυβερνήσεις θα πρέπει να αυξάνουν τους φόρους ή να μειώνουν τις δαπάνες για να πληρώσουν τους τόκους και τα χρέη .